

Hoge commissaris te Djakarta (Lamping) aan minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Van Maarseveen), 22 nov. 1950

Voor Van Maarseveen persoonlijk, mede voor Stikker persoonlijk.

Uit Uw 400 blijkt mij dat U zich kan verenigen met de suggestie mijn 617 om een officiële nota te richten tot de RI over moorden, branden etc.

Nu hebben zich sinds mijn 617 en Uw 400 nova voorgedaan op grond waarvan ik mij afvraag of de oorspronkelijke opzet niet onderwerp van nieuwe overweging moet uitmaken.

1. had Zondagmorgen de bekende krachtige militaire en politionele actie plaats, die wel duidelijk heeft gemaakt dat het de RI-regering bittere ernst is met haar pogingen om orde en rust te herstellen. Zijn mijn inlichtingen juist, dan geldt het hier bovendien nog maar een begin. Onder alle voorbehoud kan ik in dit verband nog rapporteren mij zeer vertrouwelijk gedane mededelingen welke erop zouden wijzen dat het in de bedoeling ligt binnenkort zes à acht goede bataljons van Ambon af te voeren naar Java, twee naar Oost-Sumatra en één naar Celebes voor dit doel; minder goede troepen zouden beter geëncradreerd worden, ja zelfs zou men in leger- en politieke kringen de eventualiteit overwegen om na 4 December zo nodig het standrecht in te voeren. Hoewel het nog te vroeg is om de situatie te overzien, maakt het de indruk alsof de Zondagmorgenactie effect heeft gehad: gevallen van rampok etc. hebben sinds die dag nauwelijks plaats gehad.

2. gaf de voorzitter van de ondernemersbond inzage van een memorandum over hetzelfde onderwerp, dat aan de RI is of zal worden overhandigd.

Deze beide nieuwe elementen leiden mij ertoe U in overweging te geven op dit moment het denkbeeld van een schriftelijke demarche nog aan te houden en af te wachten hoe de toestand zich verder ontwikkelt.

U zal hebben gemerkt dat mijn beleid en mijn adviezen gericht zijn op een vaste lijn, maar tevens souplesse in de uitvoering: van een uniepartner moet men als lid van de familie mijns inziens meer dan normaal door de vingers zien. Gaan wij dan een enkele maal over tot een formele krachtige demarche dan weet de RI dat het een druppel is die de emmer doet overlopen, wat na sub 1 mijns inziens niet meer het geval is. Deze overweging klemmt in het onderhavige geval temeer nu de Unie- en NG-conferentie te Uwent worden gehouden.